

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Αθήνα 6 Μαρτίου 2019

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ 50/2019

Αριθμ. πρωτ. Εγγράφου: Το με αριθμ. κεντρ. Πρωτ. ΕΚΠΑ 1819022835/20-2-2019 έγγραφο του Πρύτανη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ: Χορήγηση αντιγράφων εγγράφων σχετικών με τη θέση σε αποχή από τα καθήκοντά του μέλους ΔΕΠ

Ιστορικό

α. Από το υπ' αριθ. πρωτ. 1819022835/20.02.2019 έγγραφο του Πρύτανη του ΕΚΠΑ και τα στοιχεία που το συνοδεύουν, προκύπτει το ακόλουθο ιστορικό:

Ο κ. Χ., μέλος ΔΕΠ του ΕΚΠΑ, με πειθαρχική αγωγή, έχει παραπεμφθεί ενώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου για τα μέλη ΔΕΠ των ΑΕΙ. Επίσης, με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, έχει τεθεί, μέχρι την έκδοση της πειθαρχικής απόφασης, σε αποχή από την άσκηση των καθηκόντων που απορρέουν από τη θέση του μέλους ΔΕΠ.

Ο ανωτέρω έχει καταθέσει στο ΕΚΠΑ την από ..01.2019 αίτηση, με την οποία ζητάει να του χορηγηθούν αντίγραφα εγγράφων σχετικών με τη θέση του σε αποχή από τα καθήκοντα του μέλους ΔΕΠ. Συγκεκριμένα, αιτείται την χορήγηση αντιγράφων: 1) του υπ' αριθ. πρωτ..... εγγράφου του ΥΠΠΕΘ, με το οποίο ζητείται από τη Σύγκλητο του ΕΚΠΑ να διατυπώσει γνώμη σχετικά με τη θέση του σε αποχή, 2) του υπ' αριθ. πρωτ..... εγγράφου του ΥΠΠΕΘ (δεν υπάρχει στο αρχείο του ΕΚΠΑ) και 3) του υπ' αριθ.

πρωτ..... εγγράφου της Γραμματείας της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με συνημμένο απόσπασμα πρακτικού, με το οποίο κοινοποιείται στον Υπουργό Παιδείας η θετική γνώμη της Συγκλήτου του Ιδρύματος σχετικά με την αποχή του κ. Χ. από την άσκηση των καθηκόντων του.

β. Ενόψει των ανωτέρω, ζητείται η νομική μας άποψη **«εάν το Ίδρυμα υποχρεούται να χορηγήσει στον αιτούντα τα ζητούμενα έγγραφα».**

Νομοθετικό πλαίσιο

α. Το άρθρο 5^Α του ισχύοντος Συντάγματος ορίζει ότι: «1. Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων» και το άρθρο 10 παρ. 3 ότι: «Η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή υποχρεούται να απαντά στα αιτήματα για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων....».

β. Το π.δ. 28/2015 «Κωδικοποίηση διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία» (Α' 34), με το οποίο κωδικοποιήθηκαν με το άρθρο πρώτο, σε ενιαίο κείμενο, μεταξύ άλλων, οι διατάξεις του άρθρου 5 του Ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Α' 45), προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι:

Άρθρο 1 «Πρόσβαση σε έγγραφα» [(Άρθρο 5 Ν. 2690/1999, όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 8 παρ. 2 Ν. 2880/2001 (Α' 9) και 11 παρ. 2 Ν. 3230/2004 (Α' 44))]:

«1. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις. 2. Όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεσή του η οποία εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές. 3. Το

κατά τις προηγούμενες παραγράφους **δικαίωμα δεν υφίσταται** στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, ή αν παραβιάζεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η αρμόδια διοικητική αρχή **μπορεί να αρνηθεί** την ικανοποίηση του δικαιώματος τούτου αν το έγγραφο αναφέρεται στις συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, ή αν η ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού είναι δυνατόν να δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα δικαστικών, διοικητικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης. 4. Το δικαίωμα των παραγράφων 1 και 2 ασκείται: α) **με μελέτη του εγγράφου** στο κατάστημα της υπηρεσίας ή β) **με χορήγηση αντιγράφου**, εκτός αν η αναπαραγωγή τούτου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο. Η **σχετική δαπάνη αναπαραγωγής βαρύνει τον αιτούντα**, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Αν πρόκειται για πληροφορίες ιατρικού χαρακτήρα, αυτές γνωστοποιούνται στον αιτούντα με τη βοήθεια γιατρού, ο οποίος ορίζεται για τον σκοπό αυτόν. 5. Η άσκηση του κατά τις παραγράφους 1 και 2 δικαιώματος γίνεται με την επιφύλαξη της ύπαρξης τυχόν δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας...».

γ. Στο **άρθρο 7 παρ. 1 και 2 του Ν. 249/1976** «Περί Πειθαρχικού Συμβουλίου Καθηγητών και Υφηγητών των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (Α' 7) ορίζεται ότι: «1. Η πειθαρχική δίωξις ασκείται είτε υπό του Πρυτάνεως ή του επέχοντος θέσιν Πρυτάνεως ή υπό των νομίμων αυτών αναπληρωτών του Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος εις το οποίον ανήκει ο παραπεμπόμενος, είτε υπό του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων διά του Πρυτάνεως ή του επέχοντος θέσιν Πρυτάνεως ή των νομίμων αυτών αναπληρωτών. 2. **Ασκηθείσης της πειθαρχικής διώξεως δύναται ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, μετά γνώμην της Συγκλήτου ή του επέχοντος θέσιν Συγκλήτου οργάνου, να αποφασίση όπως ο παραπεμπόμενος απέχη της ασκήσεως των καθηκόντων του μέχρι της εκδόσεως της πειθαρχικής αποφάσεως. ...**».

Επίσης, η νεώτερη διάταξη του **άρθρου 26 παρ. 1 του π.δ. 160/2008** «Πρότυπος Γενικός Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας των Α.Ε.Ι.» (Α' 220), το οποίο με το άρθρο 81 παρ. 58 του Ν.4009/2011 (Α' 195) έχει διατηρηθεί σε ισχύ, ορίζει ότι: «1. Για τα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. η **πειθαρχική δίωξη** ασκείται είτε από τον Πρύτανη ή Πρόεδρο ή τον ασκούντα καθήκοντα Πρύτανη ή Προέδρου ή από τους

νόμιμους αναπληρωτές τους στο Ίδρυμα στο οποίο ανήκει ο παραπεμπόμενος, είτε από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μέσω του Πρύτανη ή Προέδρου ή του ασκούντος καθήκοντα Πρύτανη ή Προέδρου ή των νομίμων αναπληρωτών τους. **Αφού ασκηθεί πειθαρχική δίωξη, ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, μετά γνώμη της Συγκλήτου ή Συνέλευσης ή του οργάνου που ασκεί αρμοδιότητες Συγκλήτου ή Συνέλευσης, μπορεί να αποφασίσει ότι ο παραπεμπόμενος οφείλει να απέχει από την άσκηση των καθηκόντων του μέχρι την έκδοση της πειθαρχικής απόφασης...».**

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

Από τις ως άνω νομικές διατάξεις σε συνδυασμό με όσα πραγματικά περιστατικά μας έχουν δοθεί με το έγγραφο του ερωτήματος, συνάγονται τα ακόλουθα:

α. Με το άρθρο 5 του Ν.2690/1999, όπως και με το άρθρο 16 του προΐσχύσαντος αυτού Ν.1599/1986, καθιερώθηκε το δικαίωμα πρόσβασης των διοικουμένων στα «διοικητικά» ή και «ιδιωτικά» έγγραφα που βρίσκονται ή φυλάσσονται στους οικείους φακέλους και στα αρχεία των δημοσίων υπηρεσιών. Οι διατάξεις ορίζουν διαφορετικές προϋποθέσεις πρόσβασης σε κάθε μία από τις κατηγορίες αυτές εγγράφων, καθώς και προβλέπουν περιπτώσεις που η Διοίκηση δικαιούται να αρνηθεί την ικανοποίηση του δικαιώματος. Περαιτέρω, με το π.δ. 28/2015 κωδικοποιήθηκε το σύνολο των διατάξεων σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία.

β. Ειδικότερα, σε σχέση με το δικαίωμα πρόσβασης σε «διοικητικά έγγραφα» σημειώνονται τα ακόλουθα: Στην παρ. 1 του άρθρου 1 του π.δ. 28/2015, γίνεται μια ενδεικτική απαρίθμηση των «διοικητικών εγγράφων». Συγκεκριμένα ως διοικητικά «**νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις**». Επίσης, «διοικητικά έγγραφα», κατά την έννοια και το σκοπό του νόμου, θα πρέπει να θεωρηθούν και τα μη προερχόμενα από δημόσιες υπηρεσίες, αλλά χρησιμοποιηθέντα ή ληφθέντα υπόψη για τον καθορισμό της διοικητικής δράσης ή τη διαμόρφωση γνώμης ή κρίσης διοικητικού οργάνου (ΝΣΚ 197/2010, 432/1992, Ολ. ΝΣΚ 485/1995, 665/1998, 620/1999, 243/2000).

Βασική προϋπόθεση για τη θεμελίωση του δικαιώματος γνώσης των «διοικητικών εγγράφων», όπως προκύπτει από το κείμενο της ίδιας ως άνω διάταξης, που χρησιμοποιεί τη διατύπωση «κάθε ενδιαφερόμενος», αποτελεί η **συνδρομή ευλόγου ενδιαφέροντος του αιτούντος**. Ως τέτοιο νοείται όχι το ενδιαφέρον κάθε πολίτη για την εύρυθμη λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών, αλλά εκείνο που προκύπτει κατά τρόπο αντικειμενικό από την ύπαρξη μιας **συγκεκριμένης προσωπικής έννομης σχέσης, συνδεόμενης με το περιεχόμενο των διοικητικών στοιχείων στα οποία ζητείται η πρόσβαση** (ΣτΕ 94/2013, 1397/1993, 841/1997, 205/2000, 1214/2000).

Περαιτέρω προϋπόθεση για την ικανοποίηση του εν λόγω δικαιώματος είναι η υποβολή σχετικής έγγραφης αίτησης, στην οποία πρέπει να προσδιορίζονται με σαφήνεια τόσο τα αιτούμενα έγγραφα, όσο και ο σύνδεσμος του αιτούντος με αυτά. Τούτο, διότι η Διοίκηση δεν υποχρεούται από τις οικείες διατάξεις, να προβαίνει χωρίς επακριβή στοιχεία, σε χρονοβόρες και επίπονες αναζητήσεις αορίστως και ασαφώς προσδιοριζομένων από τον αιτούντα εγγράφων (ΣτΕ 2699/2008, ΝΣΚ 727/2001 ΟΛ., 723/2000 ΟΛ., 259/2003).

Επομένως, δικαιούνται οι ενδιαφερόμενοι, εφόσον έχουν εύλογο προς τούτο ενδιαφέρον, να ζητήσουν με αίτησή τους προς τη Διοίκηση, τη χορήγηση αντιγράφου, προσδιορίζοντας όμως κατά τρόπο σαφή και συγκεκριμένο το ζητούμενο διοικητικό έγγραφο.

γ. Το δικαίωμα στην πρόσβαση και λήψη αντιγράφων δεν υφίσταται, εάν το έγγραφο του οποίου ζητεί να λάβει γνώση ο διοικούμενος, αφορά στην ιδιωτική ζωή τρίτου ή αν παραβιάζεται απόρρητο που προβλέπεται από ειδικές διατάξεις νόμων, ασκείται δε και υπό την επιφύλαξη των δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Ομοίως το δικαίωμα αυτό αδρανοποιείται, αφού η Διοίκηση μπορεί να αρνηθεί αιτιολογημένα την ικανοποίηση του αιτήματος για χορήγηση των εγγράφων, εφόσον κρίνει ότι κάτι τέτοιο είναι δυνατό να δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα δικαστικών, διοικητικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης.

δ. Η τελική κρίση περί του αν η *εκάστοτε αίτηση / περίπτωση* πληροί τις νόμιμες προϋποθέσεις ικανοποίησης του δικαιώματος πρόσβασης στα έγγραφα,

ανήκει στην αρμοδιότητα της δημόσιας υπηρεσίας (Ολ. ΝΣΚ 727/2001), τυχόν δε απόρριψη του αιτήματος έχει εκτελεστό χαρακτήρα, υπόκειται σε ακυρωτικό έλεγχο και για το λόγο αυτό θα πρέπει να είναι αιτιολογημένη (ΣτΕ 3130/2000).

ε. Τέλος, η -σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 7 παρ. 2 του Ν. 249/1976 και 26 παρ.1 του π.δ 160/2008 - θέση μέλους ΔΕΠ σε καθεστώς αποχής από τα καθήκοντά του μέχρι να εκδοθεί απόφαση επί πειθαρχικής δίωξης που εκκρεμεί σε βάρος του, συνιστά **δυσμενές διοικητικό μέτρο** (όχι πειθαρχική ποινή). Επιβάλλεται από τον Υπουργό Παιδείας κατά διακριτική ευχέρεια αυτού, μετά από διατύπωση γνώμης από τη Σύγκλητο του ΑΕΙ στο οποίο ανήκει το μέλος ΔΕΠ.

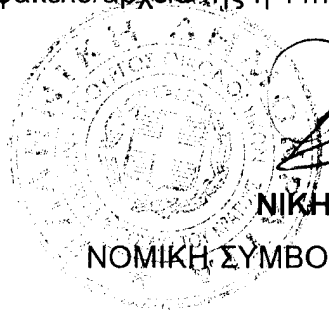
στ. Εν προκειμένω, ο κ. Χ. ., παραπεμφθείς στο Πειθαρχικό Συμβούλιο για τα μέλη ΔΕΠ των ΑΕΙ, έχει ήδη τεθεί σε αποχή από την άσκηση των καθηκόντων του μέχρι να εκδοθεί η πειθαρχική απόφαση. Συνεπώς, **έχει ολοκληρωθεί η διοικητική διαδικασία** με έκδοση από τον Υπουργό Παιδείας της απόφασης να τεθεί το μέλος ΔΕΠ σε καθεστώς αποχής. Η διατύπωση γνώμης εκ μέρους της Συγκλήτου του Ιδρύματος, όπως και το προηγούμενο ερώτημα εκ μέρους του ΥΠΠΕΘ, αποτελούν **έγγραφα οργάνων της Διοίκησης, εκδοθέντα στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής.**

Με το από ...01.2019 έγγραφό του, ο κ. Χ. . αιτείται να του χορηγηθούν αντίγραφα τριών (3) εγγράφων σχετικών με τη θέση του σε αποχή, τα οποία προσδιορίζει αναφέροντας αριθμό πρωτοκόλλου και περιεχόμενο.

Από όλα τα ανωτέρω αναφερθέντα προκύπτει: 1) ότι ο αιτών έχει εύλογο, προσωπικό ενδιαφέρον προς λήψη αντιγράφων των συγκεκριμένων διοικητικών εγγράφων, 2) ότι το υποβληθέν αίτημα δεν είναι αόριστο και 3) ότι τα αιτούμενα έγγραφα δεν υπάγονται στους περιορισμούς του άρθρου 1 του π.δ. 28/2015. Τέλος, εν σχέσει με την υπηρεσία που δικαιούται, *στη συγκεκριμένη περίπτωση*, να χορηγήσει τα στοιχεία, λαμβανομένων υπόψη και των ανωτέρω ερμηνευτικών παραδοχών, εφόσον δηλαδή δε συντρέχει ζήτημα νομίμου αρνήσεως χορηγήσεως των εγγράφων, η χορήγηση μπορεί να γίνει τόσο από τη διοικητική αρχή ή υπηρεσία που εξέδωσε αιτούμενο έγγραφο, όσο και από αυτή που το κατέχει και στην περίπτωση του ερωτήματος από το ΕΚΠΑ, εφόσον κατέχει στον οικείο φάκελο/αρχείο του τα σχετικά έγγραφα (βλ. ΝΣΚ 352/2014).

IV. Απάντηση

Με βάση τα προεκτεθέντα, στην υπό κρίση περίπτωση το Ίδρυμα μπορεί να χορηγήσει νομίμως στον αιτούντα αντίγραφα όσων εκ των αιτουμένων εγγράφων έχει στον οικείο φάκελο/αρχείο της η Υπηρεσία.

ΝΙΚΗ ΜΑΡΙΟΛΗ

ΝΟΜΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ